

argo

Fred Vargas

**Když vyleze
pavouk**

argo

Fred Vargas

Když vyleze pavouk

Z francouzského originálu *Quand sort la recluse*,
vydaného nakladatelstvím Flammarion v roce 2017,
přeložila Kateřina Vinšová.

Obálka a sazba Pavel Růt.

Odpovědná redaktorka Anežka Charvátová.

Jazykové korektury Ludmila Böhmová.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz, roku 2018 jako svou 3 474. publikaci.

Vytiskla Těšínská tiskárna.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-2371-5

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

Adamsberg seděl na skále u přístavního mola, sledoval rybáře z Grímsey, jak se vracejí z každodenního rybolovu, přivazují loď, vykládají síť. Tady na tomhle malém islandském ostrově mu říkají „Bergu“. Vítr od moře, teplota jedenáct stupňů, zastřené slunce a pach z rybích odpadků. Zapomněl, že kdysi býval komisařem, že stál v čele sedmadvaceti policistů na pařížské kriminálce 13. obvodu. Mobil mu před časem spadl do ovčích bobků a ovce ho do nich ještě zašlápla kopýtkem, ale nijak nepřátelsky. Přijít o mobil takovýmhle způsobem, to se podaří jen málokomu, a Adamsberg to náležitě ocenil.

Do přístavu přišel taky Gunnlaugur, majitel malého hostince, aby si vybral nejlepší kousky na večeri. Adamsberg mu s úsměvem zamával. Ale Gunnlaugur se netvářil, jako když má dobrý den. Bez ohledu na to, že už se začalo vyvolávat, zamířil rovnou k němu, světlé obočí zamračené, a podal mu zprávu.

„*Fyrir Big*,“ ukázal na ni prstem. [Pro tebe.]

„*Eg?*“ [Já?]

Adamsberg, obvykle neschopný zapamatovat si sebeprostší základy cizího jazyka, si tady nevysvětlitelně osvojil nějakých sedmdesát slov, a to za sedmnáct dní. Domlouvali se s ním nejelementárnějším způsobem za vydatné pomoci gest.

To bude z Paříže, určitě to přišlo z Paříže, jak jinak. Povolávají ho zpátky, stopro. Pocítil smutný vztek, zavrtěl hlavou, že to nechce, a obrátil tvář k moři. Gunnlaugur se ale nedal, rozložil papír a vsunul mu ho do dlaně.

Přejetá žena. Manžel a milenec. Zašmodrchané. Vaše přítomnost žádoucí. Informace následují.

Adamsberg sklopil hlavu, otevřel dlaň a list odnesl vítr. Paříž?
Jaká Paříž? Kde to má být?

„*Dauður maður?*“ zeptal se Gunnlaugur. [Mrtvý?]

„*Já.*“ [Ano.]

„*Ertu að fara, Berg? Ertu að fara?*“ [Odjíždíš, Bergu? Odjíždíš?]

Adamsberg se ztěžka narovnal, pozvedl zrak k bělavému slunci.

„*Nei,*“ řekl. [Ne.]

„*Jú, Berg,*“ povzdechl si Gunnlaugur. [Ale jo, Bergu.]

„*Já,*“ připustil Adamsberg. [Ano.]

Gunnlaugur mu zatřásl ramenem a odváděl ho s sebou.

„*Drekka, borða,*“ řekl. [Pít, jíst.]

„*Já.*“ [Ano.]

Z nárazu kol podvozku o přistávací plochu na letišti Roissy-Charles de Gaulle ho okamžitě rozbolela hlava, jako už léta ne, a zároveň mu připadalo, že ho někdo zmlátil. To způsobil návrat, byl to útok Paříže, toho kamenného města. Pokud to ovšem nezpůsobily skleničky vypité předešlého večera v hostinci na rozloučenou. Přitom ty skleničky byly fakt malé. Ale zato početné. Byl to poslední večer. A byl to *brennivín*.

Letmý pohled okénkem. Co kdyby nevystoupil, co kdyby nikam nešel.

Jenže už je tady. *Vaše přítomnost žádoucí.*

II

V úterý 31. května v devět hodin sedělo šestnáct členů kriminálky v zasedací místnosti, všichni řádně připravení s notebooky, spisy a kávou, aby komisaři předložili průběh událostí, které řešili za jeho nepřítomnosti pod vedením majorů Mordenta a Danglarda. Z celého týmu, jenž teď uvolněně klábosil, vyzařovala spokojenost, že ho zase vidí s tou jeho tváří a jeho chováním, nezajímalo je, jestli ho náhodou pobyt na severu Islandu, na ostrůvku uprostřed mlh a vlnobití, nenasměroval jinam. A pokud ano, je to jedno, říkal si poručík Veyrenc, který stejně jako komisař vyrostl mezi skalami v Pyrenejích a dovedl ho pochopit. Věděl, že kriminálka v čele s komisařem připomíná spíš velikou plachetnici, tu poháněnou větrem v zádech, tu uvízlou na místě, než rychlý motorový člun rozstříkující spršku pěny.

Zato major Danglard se věčně strchoval. Neustále zkoumavě pozoroval obzor v očekávání nebezpečí všeho druhu a rozdíral si život o drsný povrch svých obav. Už při Adamsbergově odjezdu na Island po jednom úmorném vyšetřování se ho zmocnila zlá předtucha. Že obyčejná vyčerpaná mysl chce nabýt sil v mlhou zahalené zemi, považoval za rozumný nápad. Určitě vhodnější než hnát se za sluncem na jih, kde kruté světlo zvýrazní každou nerovnost, každou hranu kamínku, a nikdo se tam nemůže odreagovat. Ovšem to, že do země tonoucí v mlhách odjede duch obestřený mlhami, mu naopak připadalo nebezpečné a podle něho to nezůstane bez odezvy. Danglard se bál těžkých následků, možná i nezvratných. Zcela vážně se zabýval myšlenkou, zda se nemůže stát, že by chemickým sloučením mlhovin jedince a mlhovin země Island Adamsberga pohltil a on se už nikdy nevrátil. Oznámení, že je komisař na cestě do Paříže, ho poněkud

uklidnilo. Ale když Adamsberg vešel do místnosti svou odjakživa trochu kymácivou chůzí, na každého se usmíval a všem potrásal rukama, Danglardovy obavy byly okamžitě zpátky. Komisař, ještě víc než jindy rozevlátý a unášený větrem, s roztěkaným pohledem a neurčitým úsměvem působil, jako když ztratil soudržnost, která dřív řídila jeho kroky sice vzdálenými, ale spolehlivými vytyčenými body. Rozklížil se, nedrží pohromadě, usoudil Danglard. Vypadá zábavně, ještě je nasáklý mlhou, pomyslel si poručík Veyrenc.

Mladý praporčík Estalère, odborník na obřadné roznášení kávy, které vykonával bezchybně – jediná oblast, v níž vynikal, domnívala se většina jeho kolegů –, komisaře okamžitě obsloužil, včetně odpovídajícího množství cukru.

„Tak spustě,“ řekl Adamsberg tichým, odtažitým hlasem, příliš nenuceným na člověka konfrontovaného se smrtí šestatřicetileté ženy, dvakrát přejeté přes krk a přes nohy koly vozu SUV s pohonem 4x4.

Stalo se to před třemi dny, minulou sobotu večer, v ulici Château-des-Rentiers. Château? Zámek? Jaký zámek? Jakých rentierů? říkal si Danglard. To nikdo neví a dneska zní to jméno v oblasti 13. jižního obvodu dost zvláště. Umínil si, že zjistí, odkud se vzalo, žádný poznatek nebyl pro majorova encyklopedického ducha nadbytečný.

„Četl jste ten spis, který jsme vám dali doručit při mezipřistání v Reykjavíku?“ zeptal se major Mordent.

„Pochopitelně,“ pokrčil Adamsberg rameny.

A samozřejmě že ho během letu Reykjavík–Paříž četl. Ale po pravdě nebyl schopný se na něj soustředit. Věděl, že ta žena, Laure Carvinová – hezká ženská, jak si všiml – byla přejetá esúvéčkem v době mezi 22.10 a 22.15. Takhle přesně stanovená doba vraždy souvisela s velmi pravidelným způsobem života oběti. Prodávala dětské oblečení v luxusním butiku v 15. obvodu od 14

hodin do 19.30. Pak se vždycky pustila do účetnictví a v 21.40 stáhla roletu. Každý den ve stejnou dobu a na stejném semaforu přešla ulici Château-des-Rentiers, dva kroky od domova. Byla provdaná za bohatého chlapa, který „se vypracoval“, ale Adamsberg si nevzpomínal ani na jeho povolání, ani na výši jeho bankovního konta. A právě esúvéčko manžela, toho bohatého chlápka – jak jen se jmenoval křestním jménem? – ženu srazilo, o tom nebylo nejmenších pochyb. Na vzorku pneumatik a na blatnících zůstala krev. Vražedná kola vystopovali ještě toho večera Mordent a Justin s pomocí psa z kynologického útvaru. Pes je zavedl na malé parkoviště před jednou videohernou, asi tři sta metrů od místa činu. Načež se poněkud hystericky domáhal neustálého drbání jako odměny za svůj výkon.

Majitel herny vlastníka vozu se stopami krve dobře znal. Byl to štamgast, který hernu navštěvuje pravidelně každou sobotu večer, bývá tam přibližně od 21 hodin do půlnoci. Když se mu nedaří, klidně se potýká s mašinou až do zavírací hodiny ve dvě ráno. Ukázal jim dotyčného muže, v obleku a s povolenou kravatou se mezi maníky s kapucemi na hlavě a s pivem dost vyjímal. Zuřivě bojoval s displejem, kde se na něj vrhaly obrovské, mrtvolně vyhlížející bytosti, které měl postřílet samopalem, aby si proklestil cestu k vinutě stoupající hoře Černého krále. Když ho policisté vyrušili a jeden z nich mu položil ruku na rameno, jen vzrušeně zavrtěl hlavou, dál svíral páčky a zařval, že se přece nezastaví, když má čtyřicet sedm tisíc šest set padesát dva zkušenostních bodů a je pár kroků před úrovní Bronzové cesty. To nikdy! Major Mordent uprostřed rámusu z přístrojů a výkřiků hráčů mu dal hlasitě na srozuměnou, že jeho žena je po smrti, že ji tři sta metrů odsud srazilo auto. Muž se téměř zhroutil na ovládací panel, hru nechal plavat. Na displeji se za hudebního doprovodu rozblikalo: „Game over.“

„Manžel teda tvrdí,“ řekl Adamsberg, „že hernu neopustil?“

„Jestli jste četl hlášení...“ začal Mordent.

„Radši si to poslechnu,“ přerušil ho Adamsberg.

„Je to tak. Prý se z herny nehnul.“

„A čím si vysvětluje, že právě jeho vůz je od krve?“

„Milencem. Milenec prý znal její zvyky, použil jeho vůz, přejel milenku a zaparkoval na stejném místě.“

„Aby to na něj hodil?“

„Ano, protože policajti vždycky hned obviní manžela.“

„Jaký byl?“

„Jak to myslíte?“

„Jak reagoval?“

„Vzalo ho to, spíš byl v šoku než zdrcený. Na kriminálce se pak trochu vzchopil. Se ženou uvažovali o rozvodu.“

„Kvůli tomu milenci?“

„To ne,“ řekl Noël s opovrhlivým úsměškem. „Protože pro chlapa jako on, advokáta, co to dotáhnul daleko, byla ženská z nízkých vrstev přítěží. Když čteme mezi řádky jeho výpovědi.“

„A jeho ženu,“ dodal blondatý Justin, „ponižovalo, že ji nebral na různé koktejly a večere, které pořádal ve své kanceláři v sedmém obvodu pro přátele a klienty. Ráda by tam chodila, ale on to odmítal. Byly z toho věčné hádky. ‚Nezapadla by,‘ prohlásil, ‚byla by tam jak pěst na oko.‘ Takový je to chlap.“

„Je nechutný,“ řekl Noël.

„Postupně se vzpamatovával čím dál víc,“ doplnil Voisenet, „a pustil se do nás, jako kdyby se v té své videohře dostal na Cestu na galeje. Začal používat čím dál komplikovanější nebo úplně nesrozumitelné výrazy.“

„To je jednoduchá strategie,“ řekl Mordent a trhavými pohyby vytáhl z límce dlouhý krk. Za ty dva týdny neztratil nic ze svého vzhledu brodivého ptáka unaveného životními strastmi. „Chce zdůraznit rozdíl mezi sebou, advokátem v oblasti obchodního práva, a milencem.“

„To je kdo?“

„Nějaký Arab, jak nám hned zkraje upřesnil, opravář nápojových automatů. Bydlí v sousedním domě. Nassim Bouzid, Alžířan narozený ve Francii. Má ženu a dvě děti.“

Adamsberg chvíli váhal, ale radši zůstal zticha. Nemůže se dost dobře zeptat svých lidí na průběh výslechu Nassima Bouzida, který byl určitě součástí hlášení. Ale ohledně toho muže si nevzpomínal vůbec na nic.

„Jaký máte z něho dojem?“ zkusil to a Estalèrovi naznačil, ať mu přinese ještě jednu kávu.

„Je to pěkný chlap,“ odpověděla poručice Hélène Froissyová a natočila k Adamsbergovi displej s fotkou smutného Nassima Bouzida. Dlouhé řasy, medově hnědé oči, které vypadají jako nalíčené, běloskvoucí zuby a okouzlující úsměv. „V domě je ohromně oblíbený, protože je takový všeučel. Nassim vyměňuje žárovky, Nassim opravuje kapající kohoutky, Nassim nikomu nic neodmítne.“

„Manžel z toho usuzuje, že je to servilní slaboch,“ podotkl Voisenet. „Nic než žabař a hejpočkej, říkal.“

„Je nechutný,“ zopakoval Noël.

„Je manžel žárlivý?“ zeptal se Adamsberg a liknavě si začal dělat poznámky.

„Tvrdí, že ne,“ řekla Froissyová. „Ten vztah považuje za opovrženímhodný, ale hodí se mu pro případ rozvodu.“

„Takže?“ Adamsberg se znovu obrátil na Mordenta. „Vy jste mluvil o strategii, majore.“

„Počítá s reakcí policistů, které považuje šmahem za nevzdělance a rasisty se stereotypním uvažováním. Když má policajt před sebou zámožného advokáta hovořícího natolik vytříbeně, že mu ani není rozumět, a arabského údržbáře, vsadí na Araba.“

„Co říká za tak sofistikovaná slova, že jim není rozumět?“

„To je těžké,“ odpověděl Voisenet, „když je člověk nezná. Slova jako ‚apercepce‘ nebo, počkejte, hetero... ‚heteronomní‘.“

„Heteronomní, to je nějaká sexuální úchylka?“ zeptal se Noël.
„Použil to ohledně milence.“

Všechny zraky se obrátily o pomoc k Danglardovi.

„Ne, to se říká o člověku, který není autonomní. Stálo by zato nacytat ho na švestkách.“

„Počítám s vámi, majore,“ odpověděl Adamsberg.

„Spolehněte se,“ Danglard se tou myšlenkou nadchl, takže na okamžik zapomněl na Adamsbergovu znepokojující odtažitost a neprofesionalitu, jakou dnes projevuje. Bylo jasné, že komisaři uvízlo v paměti jen máloco z hlášení, které mu tak pečlivě sepsal.

„Pan advokát Carvin taky používá hodně citátů,“ dodal Mercadet, zrovna se vzpamatoval z fáze dřímoty.

Mercadet jako přední počítačový odborník na kriminálce, hned v závěsu za Héléne Froissyovou, byl velký spáč a všichni bez výjimky ten těžký handicap svého kolegy respektovali, ba dokonce nad ním drželi ochrannou ruku. Kdyby se o tom doslechl divizní komisař, Mercadet by okamžitě letěl. Co s policajtem, kterého každé tři hodiny přemůže nezadržitelná ospalost.

„A očekává, že na ty jeho pitomé citace zareagujeme,“ pokračoval Mercadet, „že například budeme znát jejich autora. Těší ho naše ignorantství, baví ho, když nás může zdeptat, to rozhodně.“

„Například?“

„Třeba tohle,“ Justin otevřel zápisník. „Zase jednou na adresu Nassima Bouzida: *Lidem ani tak nevdí samotný podvod jako to, že je podvod poškozující.*“

Opět očekávali, že to Danglard upřesní a tak z nich smyje advokátovo věčné ponižování, ale majorovi připadalo ohleduplnější neuvést autora a postavit se tím na roveň nevzdělanosti ostatních členů kriminálky. Tu ohleduplnost nikdo nepochopil, nicméně Danglardovi odpustili, protože po žádném člověku, byť sebeurudovanějším, nelze přece žádat, aby znal z literatury každou větu.

„Zkrátka a dobře,“ ozval se Mordent, „pan doktor Carvin nám laskavě poskytl Bouzidův motiv vraždy. Zabil milenku, aby cizoložstvím nebyl poškozen a aby zabránil rozpadu své rodiny.“

„Od koho je ten citát, majore Danglarde?“ zeptal se Estalère a tímto svým nenapravitelným nedostatkem taktu, anebo nepřekonatelnou tupostí, jak si myslel leckdo, prolomil všeobecně zdrženlivý postoj.

„Od Nietscheho,“ odpověděl konečně Danglard.

„To je někdo důležitý?“

„Velice.“

Adamsberg si chvíli něco čáral a jako často uvažoval, v čem tkví záhada Danglardovy bezedné fenomenální paměti.

„Jo tak,“ odpověděl Estalère s ohromeným výrazem ve tváři a vyvalenýma velkýma zelenýma očima.

Ale Estalère pořád vyvaloval své velké zelené oči, jako kdyby nevycházel z bezmezného údivu nad životem. A samozřejmě má pravdu, uvažoval Adamsberg. Ta surově rozmaširovaná žena například by kdekoho nechala tupě zírat do tmy.

„Ono totiž,“ pokračoval Estalère velmi soustředěně, „člověk ani nemusí být důležitý a stejně má strach, co jeho podvod napáchá. Jinak by to tak nevadilo, že jo?“

„Určitě,“ přitakal Adamsberg vždy věrně bránící tohoto mladíka, což nikdo nedokázal pochopit.

Adamsberg pozvedl tužku. Právě nakreslil siluetu svého přítele Gunnlaugura během vyvolávání cen za ryby v přístavu. A k tomu racky, mračna racků.

„Jaká jsou pro a proti,“ vrátil se k tématu, „u obou?“

„Pokud jde o advokáta,“ řekl Mordent, „má alibi z herny. To ovšem nemá žádnou hodnotu, protože kdo by si v tom hlučícím davu hráčů soustředěných jen na displej všiml, že byl čtvrt hodiny pryč? A v bance má pěkně tučné konto. V případě rozvodu

by přišel o polovinu ze svých čtyř milionů dvou set tisíc eur, které má na účtu.“

„Čtyři miliony dvě stě tisíc?“ zopakoval nesměle praporčík Lamarre, který se dosud neozval. „Kolik let by nám trvalo, než bychom to naspořili?“

„Ani to nepočítejte, Lamarre,“ řekl Adamsberg s uklidňujícím mávnutím rukou. „Zbytečně byste se drásal. Pokračujte, Mordente.“

„Ale nemáme proti němu nic průkazného. Nassim Bouzid je v choulostivější situaci, existují materiální důkazy. Z vozu jsme odebrali tři bílé psí chlupy, které se zachytily na koberečku pod sedadlem spolujezdce, a červené vlákno na pedálu brzdy. Podle prvních výsledků jde skutečně o Bouzidova psa. A vlákno odpovídá kelimovému koberci u nich v jídelně. Co se týká klíčků od vozu, mohl sebrat náhradní u své milenky. Všechny klíče mají pověšené v předsíni.“

„Proč by bral s sebou psa, když se chystal přejet milenku?“ zeptala se Froissyová.

„Bouzid má manželku. Co lepšího by si mohl vymyslet než říct jí, že jde vyvenčit psa?“

„A co když už byl pes vyvenčený?“ zeptal se Noël.

„To ne,“ odpověděl Mordent, „bylo to v době, kdy se s ním chodívá. Bouzid bez problémů připouští, že byl venku, ale přísahá, že nikdy nebyl milencem Laury Carvinové. A nejen to, tvrdí, že tu ženu vůbec nezná. Možná od vidění z ulice. Pokud mluví pravdu, pak si ho pan doktor Carvin nejspíš pečlivě vytipoval jako obětího beránka. Musel u něj sebrat psí chlupy a vlákno z koberce, zámek se dá otevřít jako nic. Nepřipadají vám ty dva detaily trochu přehnané?“

„Jeden by bohatě stačil,“ souhlasil Adamsberg.

„Takhle to chodí u lidí, kteří si příliš zakládají na tom, jak jsou chytrí,“ podotkl Danglard. „Jsou zaslepení ješitností, a proto

špatně odhadují druhé a udělají buď příliš, nebo ne dost. Přestože se domnívají opak, nemají spolehlivou míru.“

„A navíc,“ Justin se přihlásil o slovo pozvednutou rukou, „Bouzid tvrdí, že dává psa vždycky do tašky, když ho bere někam autem. A skutečně jsme v jeho autě žádné chlupy nenašli. Ani ze psa, ani z koberce.“

„Jsou ti dva muži stejně velcí?“ zeptal se Adamsberg a položil Gunnlaugurův portrét pokreslenou stranou na stůl.

„Bouzid je menší.“

„Takže by si musel posunout sedadlo a nastavit zrcátka. V jaké byly poloze?“

„Pro vysokou postavu. Buď to Bouzid po návratu dal všechno do původní polohy, nebo to advokát nechal, jak to bylo. Zase tápeme.“

„A co otisky v autě? Volant, kliky, dvířka?“

„Ty jsi v letadle spal?“ zeptal se Veyrenc s úsměvem.

„Nejspíš, Veyrencu. Něco tu smrdí.“

„O tom vůbec nepochybujeme, že to smrdí. Jenže tápeme.“

„Chci říct, že něco smrdí tady v místnosti. Vy nic necítíte?“

Policisté všichni najednou pozvedli hlavy, jestli něco ucítí. Je to zvláštní, pomyslel si Adamsberg, že člověk instinktivně zvedne nos o nějakých deset centimetrů, když chce zachytit pach. Jako kdyby těch deset centimetrů něco změnilo. Tým pod vlivem toho odvěkého reflexu připomínal houf pískomilů snažících se zachytit pach nepřítele přinášený větrem.

„To je fakt,“ řekl Mercadet, „je to tu cítit jakoby přílivem.“

„Smrdí to tu jak ve starém přístavu,“ upřesnil Adamsberg.

„Mně se nezdá,“ ozval se Voisenet odhodlaně. „Tím se budeme zabývat později.“

„Kde jsme to skončili?“

„U otisků,“ řekl Mordent, který seděl v čele stolu vedle Danglarda a žádný nepříjemný pach necítil.

„Ano. Tak povídejte, majore.“

„Otisky,“ pokračoval Mordent a s pohledem volavky a s rychlými trhavými pohyby hlavou procházel své poznámky, „sedí na obě verze. Někdo všechno otřel. Buď Bouzid, nebo advokát, aby to shodil na Bouzida. Na opěrce není jediný vlásek.“

„Není to jednoduché,“ zamručel Mercadet, kterému Estalère naservíroval dvě kávy najednou, hodně silné.

„Proto jsme se rozhodli přivolat vás trochu s předstihem,“ řekl Danglard.

Tak to byl on, vyvodil si z toho Adamsberg. To on tak naléhal, aby se vrátil, to on ho vytrhl z příjemného kolébání na vodách. Komisař hleděl na svého nejstaršího spolupracovníka lehce přimhouřenýma očima. Danglard se o něj bál, to je jistá věc.

„Mohl bych vidět snímky těch dvou mužů?“ zeptal se.

„Už jste je viděl,“ řekla Froissyová a znovu k němu natočila notebook.

„Chci je vidět v pohybu, během výslechů.“

„Ve kterém úseku výslechu?“

„To je jedno. Můžete i vypnout zvuk. Chci jen vidět jejich výraz.“

Danglard ztuhl. Adamsberg měl odjakživa ten hrozný zlovyk posuzovat lidi podle tváře, oddělovat na ní dobro a zlo, a Danglard mu to tvrdě vytýkal. Adamsberg to věděl a vycítil, jak se jeho zástupce zatnul.

„Promiňte, Danglarde,“ řekl s oním nesouměrným úsměvem, jímž dokázal okouzlit váhavé svědky nebo někdy i odzbrojit protivníky. „Ale tentokrát mám na svou obranu citát já. Tu knížku jsem našel ležet v Reykjavíku na sedadle.“

„No prosím.“

„Okamžik, neumím to nazpaměť,“ zašátral v kapsách. „Tady je to: *Způsob života utváří duši a duše pak ovlivňuje vzhled.*“

„Balzac,“ zabručel Danglard.

„Přesně tak. A vy ho máte rád, majore.“

Adamsberg roztáhl úsměv a složil papír.

„Z které knížky to je?“ zeptal se Estalère.

„Na tom přece nesejde, praporčíku!“ obořil se na něj Danglard.

„Je to,“ postavil se Adamsberg na Estalèrovu obranu, „příběh jednoho statečného, ne moc chytrého kněze a nenávislných lidí, kteří ho nakonec dostali. Myslím, že se to odehrávalo v Tours.“

„A jak se to jmenuje?“

„To si už nepamatuju, Estalère.“

Estalère zklamaně odhodil propisku. Adamsberga uctíval úplně stejně jako jeho přesný opak, mohutnou poručici Retancourtovou, a snažil se napodobovat komisaře ve všem, například by si přečetl tuhle knížku. Napodobovat Retancourtovou ovšem instinktivně vzdal. Žádný muž ani žádná žena se jí totiž nemůžou vyrovnat, a to už dneska ví i arogantní Noël. Danglard nakonec přece jenom přišel mladíkovi na pomoc.

„Jmenuje se to *Farář tourský*.“

„Díky,“ řekl srdečně Estalère a přerývaně si to zaznamenával, neuměl moc psát, jelikož byl dysgrafik. „Teda pokud jde o názvy, to se Balzac moc nevycajchnoval.“

„Estalère, o Balzacovi se neříká, že se ,nevycajchnoval‘.“

„Aha, dobře, majore. Už to říkat nebudu.“

Adamsberg se obrátil na Froissyovou.

„Tak ukažte, Froissyová,“ řekl jí. „Ukažte mi ty dva chlapy, jak vypadají. A zatímco si je budu prohlížet, dejte si všichni pauzu.“

O deset minut později si Adamsberg, sedící sám před počítačem, znenadání uvědomil, že kromě prvních záběrů advokáta Carvina nic nevnímal, ani obraz, ani zvuk. Islandčan Brestir ho jednou vzal s sebou na rybolov za souhlasného pohledu ostatních rybářů. Pro cizince to byla nepochybně velká čest, byl to hold, který vzdali někdejšímu přemožiteli ďábelského ostrůvku,

jehož černý obrys se rýsoval pár kilometrů od přístavu. Dovolili Adamsbergovi pomáhat při třídění ryb vytažených v síti a házet zpátky do moře příliš malé, jikernačky a nepoživatelné druhy. Na té kluzké palubě, s rukama ponořenýma v síti a rozedřenýma od šupin strávil Adamsberg oněch deset minut. Honem se vrátil k tváři advokáta Carvina, přepnul počítač na režim spánku a vyšel ven za svými kolegy rozptýlenými po velké pracovní místnosti.

„Tak co?“ zeptal se ho Veyrenc.

„Zatím nevím,“ vykroutil se Adamsberg. „Musím se na to podívat ještě jednou.“

„Jasně,“ usmál se Veyrenc. Vlhký, kluzký, pomyslel si.

Adamsberg dal Froissyové znamení, že si video pustí znovu, když vtom se zarazil.

„Tady to vážně smrdí,“ řekl. „A jde to z téhle místnosti.“

Komisař s nosem zdviženým o deset centimetrů zamířil přes místnost za nitkou odpudivého pachu jako pes z kynologického útvaru a zastavil se před Voisenetovým psacím stolem. Voisenet byl policajt, a velmi dobrý policajt, od mládí náruživě toužící po kariéře ichtyologa, kterou mu otec rázně zatrhнул a v níž pokračoval potají. Adamsberg si nakonec přece jenom to slovo „ichtyolog“ zapamatoval. Voisenet byl odborník na ryby, především sladkovodní. Už byli zvyklí vídat na jeho psacím stole položené časopisy a nejrůznější články z oboru a Adamsberg ho nechával na pokoji, pokud to nepřekročilo jisté meze. Tentokrát se však poprvé z Voisenetova území linul skutečně smrdutý pach rybiny. Adamsberg čile obešel psací stůl a zpod židle vytáhl velkou igelitku, jaké se používají na zmrazování potravin. Voisenet, malý muž s krátkýma nohama, černou hřívou, kulatým bříškem a naducanými červenými tvářemi, se napřímil v celé důstojnosti své postavy. Zesměšněný a nespravedlivě nařčený muž, vyjadřoval jeho postoj.

„To je soukromá věc, komisaři,“ řekl zajíkávkým hlasem.

Adamsberg rázně odtrhl uzávěr sáčku a otevřel ho dokořán. Škubl sebou a upustil igelitku, která s těžkým měkkým žuchnutím spadla na podlahu. Už léta sebou komisař takhle neškubl. Jeho málo prchlivá, až nevzrušivá povaha ho k tomu nepředurčovala. Ale kromě morového zápachu, který se z igelitky vylinul, mu šok způsobila i odpudivá podívaná. Příšerná hlava jakéhosi živočicha se strnulým pohledem a otevřenou obrovskou tlamou plnou hrůzostrašných zubů.

„Co je to za svinstvo?“ zařval.

„Za to může prodavač ryb,“ začal Voisenet.

„Houby prodavač ryb!“

„Je to muréna z Atlantického oceánu s mramorovaným tělem,“ odpověděl Voisenet povýšeně. „Přesněji řečeno hlava murény a šestnáct centimetrů těla. A není to žádné svinstvo, je to nádherná ukázka samce, který dosahuje délky metr padesát pět.“

Tak prudká reakce byla u Adamsberga natolik vzácná, že policisté zvědavě a s mumláním defilovali jeden po druhém kolem ryby, nos si ale drželi zacpaný a vzápětí se odvraceli. Dokonce i drsnák poručík Noël zamručel: „Tohle se teda přírodě fakt nepovedlo.“ Jedině mohutná a silná Retancourtová nedala při pohledu na tu odpudivou hlavu nic najevo a neohroženě se vrátila ke svému stolu. Danglard se mírně usmíval, měl radost z toho povyku, domníval se, že komisaře vrátí surově zpátky na zem, k normálním prožitkům. Adamsberg si to ale vyčítal. Mrzelo ho, že odjel z ostrova Grímsey, mrzelo ho, že sebou škubl, že zvýšil hlas, že se zajímá jen tak apaticky o ženu, která skončila pod koly SUV.

„Taková muréna, to je teda fakt něco,“ pronesl Estalère ohromeněji než jindy.

Voisenet důstojně sebral igelitku.

„Vezmu si ji domů,“ řekl a změřil si kolegy jako bandu omezených protivníků, sešněrovaných předpojatými názory.